

SZ6120 Výchovné situace ve škole: kazuistiky, analýza a interpretace

Teoretické koncepty:

Výchova

jako záměrná, cílevědomá soustavná činnost

1. Proces utváření osobnosti člověka (formování jeho základních osobnostních znaků: názorů, přesvědčení, postojů, citů),

- **utváření podmínek** umožňujících rozvoj a stimulujících snahu člověka stát se integrovanou a socializovanou osobností, stát se člověkem jako sociální bytostí.
- **utváření charakteru** osobnosti působením na city a vůli.
- proces cílevědomého utváření **vztahu člověka ke světu** (k přírodě, civilizaci, kultuře, sociálnímu prostředí).

Při utváření osobnosti se slučuje svoboda jedince s mravním řádem společnosti (lidstva).

2. Výchova jako proces rozvíjení člověka jako společenské bytosti a osobnosti

- základní příprava na výkon sociálních rolí
- výchova dospělých (neustálé dotváření osobnosti, popř. v jejím udržování, event. přetváření (resocializaci, reedukaci);
- adaptace na neustále se měnící životní podmínky, zdokonalování výkonu sociálních rolí a vytváření možností přecházet na sociální role nové;
- rozšiřování konzumace kultury a spoluúčasti na jejím vytváření;
- všestranné ovlivňování chování a jednání;
- všestranná péče o člověka a jeho život.

Výchova jako
setkání
zásadního
významu na
životní cestě a
pomoc při
„stávání se
člověkem
(Kučerová,
1996, s. 43)

socializace = adaptace na normy chování, kontakt s lidmi, začlenění se do prostředí skupiny, rodiny.

některé vlivy přijímá, některé odmítá, utváří se jako neopakovatelná individualita = **individuace**.

uvědomění si vlastní osobnosti, identifikace sebe sama = **personalizace**

enkulturace = přizpůsobování se, adaptace na kulturu a prostředí dané společnosti.

Dynamika, možné příčiny i řešení nevhodného chování ve školním prostředí

Nevhodné chování žáků, jeho příčiny a okolnosti, vztah vyučujícího s žákem a se třídou

Cíl semináře

Student/ka

popíše případy rušivého chování;

zdůvodní možné příčiny/ faktory
vlivu;

navrhne možná preventivní opatření

UVEĎTE PŘÍKLADY
NEVHODNÉHO CHOVÁNÍ.

ZAMYSLETE SE NAD TÍM,
PROČ K NĚMU DOCHÁZELO?

VADILO BY VÁM TAKOVÉ
CHOVÁNÍ? PROČ?

**Proč se žáci chovají
nevhodně ve
výuce?**

**Příčiny nevhodného
chování.**

Nuda

Nebyl úkol příliš dlouhý?

Nebyl moc snadný či přehnaně náročný?

Byl pro žáky dostatečně výzvou?

Byla metoda, kterou jsem použila, pro žáky dostatečně pestrá?

Mohli být žáci v převážné části hodiny aktivní?

Dlouhotrvající duševní námaha

Nejsou žáci po hodině mého kolegy příliš vyčerpaní?

Nevyžaduji po žákovi C., aby intelektuálně pracoval po příliš dlouhou dobu?

Nemohl bych mu zadat více praktický a dovednostně orientovaný úkol?

Nízká
sebedůvěra
žáků (obava ze
selhání):

Pomohl jsem nemotivovaným žákům zaměřit se na úkol, ne na riziko neúspěchu?

Poskytuji jim dost podpory, aby se cítili jistější?

Posiluji u žáků víru v úspěch?

Nepodporuji u nich obavu z chyby?

Špatný příklad učitele

- Chci po žácích to, co sama dodržuji?
- Chodím do hodin včas a připravený?
- Nevyjadřuji se neuctivě o jiných lidech?
- Zajímám se o úspěchy a problémy každého žáka?
- Nemohou žáci mé ironické poznámky hodnotit jako urážky?

Nejistota žáků

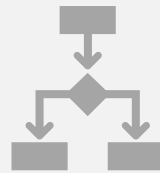

- Vědí žáci, co ode mě mohou očekávat?
- Nechovám se zálučně?
- Nepoužívám ironii?
- Nebojí se mě?
- Máme ve třídě určité rituály, u kterých je všem naprosto jasné, jak budou probíhat (pozdrav, kontrola domácích úkolů, rozdávání sešitů, odchod ze třídy)?

Nereagování na nevhodné chování:

Mám promyšlené, kdy reaguji a kdy nereaguji na nevhodné chování žáků?

Máme ve třídě stanovena jasná pravidla chování a poukazuji na ně?

Vědí (cítí) žáci důvod, proč chování určitého žáka ignoruji?

Jen zčásti může
učitel ovlivnit
projevy rušivého
chování
způsobené těmito
faktory:

poruchy nervové soustavy,

duševní nemoci,

traumatické zážitky,

poškozující rodinná výchova aj.

Zadání dŮ

do 4.3.2024

- [VIDEO: Zdržují žáci začátek vyučování? V praktickém videu ukážeme řešení | Zapojmevsechny.cz \(zapojmevsechny.cz\)](#)
- Co mě zaujalo?
- Co mě překvapilo?
- Návrh na řešení podobné situace.